

Märksõnastamine ja liigitamine ESTERis MARC formaadis

072 ÜLDINE UDK INDEKS (MK)

Pannakse rahvusbibliograafiasse kuuluvale materjalile, igale kirjele ainult üks indeks [RB liigitustabelist](#) (viimasest redaktsioonist)

I indikaator - tühi

II indikaator - 7

[a] indeks (alamvälja tähist pole vaja ette kirjutada)

N:

072 #7 336 |2 udkrb

072 #7 633/635 |2 udkrb

072 #7 821.511.113-93 |2 udkrb

Osa raamatukogusid kasutab seda välja ka väliskirjanduse puhul.

080 TÄIELIK UDK INDEKS (K)

UDK registrisse minev indeks.

Vt. ka [Soovitavad UDK vormimäärjad](#), [UDK täiendusvihik](#)

Indikaatorid tühjad

[a] põhiindeks (koos erimäärajaga)

|x üldmääraja (koht, keel, rahvus, vorm, aeg, omadus, materjal, isik). KUi on mitu üldmäärajat, korrata alamvälja x

|2 est (indeks vastab eestikeelsetele tabelitele)

|2 sum (indeks vastab *UDC Summary* tabelitele)

|2 tur (indeks vastab TÜ rk. liigitustabelile)

|2 mrf (indeks vastab MRFile, enam ei kasutata)

|2 rus (indeks vastab venek. tabelitele, kasut. harva)

Ajutiselt võib siin olla ka teistsuguseid koode, mis on tulnud konverteerimisel ja rekataloogimisel (udkrb, ep, vk, udkkrt jt). Selliste koodidega indeksid tuleb kustutada või parandada, kui lisatakse õiged indeksid.

N:

080 001.81|2est

080 81'1|2est

080 82 :111.852|2est (*suhtemärgi ees on tühik*)

080 222/224|2est

080 550.34|x(794)|2est

080 94|x(474.2)|x"19"|x(075)|2est

080 39|x(=81/82)|2est

080 629.78|x(031)|2est

MÄRKSÕNASTAMINE

Teavikute märksõnastamisel kasutatakse ELNET'i raamatukogudes üldiselt adekvaatset märksõnastamist, teatud juhtudel (nt pisitrükiste puhul) on eelistatav üldistav märksõnastamine, süvamärksõnastamisest tuleks aga hoiduda.

Näide.

Teavik: Peatükke kunstiajaloo

Adekvaatne märksõnastamine: kunstiajalugu; arhitektuuriajalugu*

Üldistav märksõnastamine: kunst*

Süvamärksõnastamine: kunstiajalugu; arhitektuuriajalugu; Mesopotaamia;

Vana-Kreeka; Vana-Rooma; keskaeg; renessanss; barokk; klassitsism, impressionism; jne, jne*

* kataloogimisel lisada ka vormimärksõna, nt õpikud

Lähtume rusikareeglist: teaviku märksõnade arv võiks üldjuhul jääda vahemikku 4 - 5 ±1.

Kindel reegel võiks olla märksõna valimine/kontrollimine 'CTRL + g'-klahvikombinatsiooni abil – seda tehes saame olla kindlad, et märksõna salvestub koos 0-alamväljal oleva identifikaatoriga ning et viimane on õige.

Vältida tuleks riigi nime kui kohamärksõna ning selle omadussõnalisest vormist moodustatud ja rahvusele viitava teemamärksõna **korruga** kasutamist (nt 'Soome (riik)' ja 'soome'). Teatud juhtudel on see siiski aktsepteeritud – nt kui teavik sisaldab nii soome rahvalaule kui Soome hümnid.

Märksõnastamisel tuleb kindlasti meeles pidada, et märksõna on defineeritud kui teaviku **ainestikku** avav sõna või sõnaühend.

Seetõttu on taunitav riigi nime märksõnana kasutamine teaviku väljaandmiskoha määratlemiseks. Vajadusel saab konkreetsetes riigis välja antud teavikuid otsida teisi MARC-välju kasutades. Sarnaselt pole õigustatud märksõna 'QR-koodid' kasutamine juhul kui teavik mõnd neist muu informatsiooniga sidumiseks sisaldab kuid neid kui nähtust ei käsitle.

600 MÄRKSÕNAKS ISIKUNIMI, PERSONAALIA (K)

I indikaator

0 - esimeseks elemendiks eesnimi

1 - esimeseks elemendiks perekonnanimi

3 - esimeseks elemendiks suguvõsanimi

II indikaator

4 - allikas määratlemata

|a isikunimi

|b numeratsioon

|c nimega seotud tiitlid ja muud sõnad (pseud., vanem, Prantsusmaa kuningas)

|d daatumid

|e roll (kui ei ole autor ja kui järgneb |t)

|t teose pealkiri (kui käsitletakse kindlat teost, nt arvustuste puhul) NB! Alamväljal |t jätta pealkirja algusest ära artikkel

|n teose osa number

|p teose osa pealkiri

N: 600 14 Klas, Eri,|d1939-

600 14 Klas, Eri,|d1939-.|tKes ma olen?

600 04 Karl|bXII,|cRootsi kuningas,|d1682-1718

600 34 Bourbonid,|cdünastia

600 14 Pedajas, Priit,|d1954-,|elavastaja.|tMao tee kalju peal

610 MÄRKSÕNAKS KOLLEKTIIVI NIMI (K)

I indikaator

1 - esimeseks elemendiks võimupiirkonna nimi

2 - esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

II indikaator

4 - allikas määratlemata

N:
Last
update: maerksonastamine:maersonastamine_ja_liigitamine_esteris_marc_formaadis https://www.elnet.ee/wiki/doku.php?id=maerksonastamine:maersonastamine_ja_liigitamine_esteris_marc_formaadis
19.09.2024
611 24 ESTO|n(7 :|d1996 :|cStockholm, Tallinn)
[|a] kollektiivi nimi või võimupiirkonna nimi
611 24 Eesti teatriloo konverents|d(1998)
N: 610 14 Soome.|bEduskunta

630 MÄRKSONAKS ÜHTLUSPEALKIRI (K)

610 24 RAM (meeskoor)
Kasutatakse autorita (anonüümse) teose käsitluste puhul.

610 24 Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing
I indikaator

610 24 Tartu Ülikool.|bEesti keele õppetool
0-9 (järjestuses arvestamata sümbolite arv)

Kollektiivi nime täpsustavad sõnad on sulgudes samal alamväljal
II indikaator

611 MÄRKSONAKS AJUTISE KOLLEKTIIVI NIMI (K)

[|a] teose ühtluspealkiri
Sii kuuluvad sündmused, üritused jms.

N:

I indikaator

630 04 Piibel.|pUus Testament
2 – esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

630 04 Kalevipoeg.|lVene keeles

II indikaator

(käsitletakse "Kalevipoja" tõlget vene keelde)

4 – allikas määratlemata

630 04 Sakala (ajaleht)

[|a] ajutise kollektiivi nimi

650 TEEMAMÄRKSONA EMSIST (K)

[Eesti märksönastik \(EMS\)](#)

I indikaator

määratlemata

II indikaator

4

[|a] märksõna

N:

650 #4 kristallisatsioon

650 #4 kristlik sotsialism

650 #4 krohvimine

651 KOHAMÄRKÕNA (K)

[Eesti märksõnastik \(EMS\)](#)

I indikaator - tühi

II indikaator

4

[|a] märksõna

N:

651 #4 Eesti (riik)

651 #4 Pärnu jõgi

651 #4 Läänemere maad

651 #4 Kiievi-Vene riik

651 #4 Lõuna-Aafrika

651 #4 Vana-Kreeka

651 #4 Eestimaa kubermang

648 AJAMÄRKÕNA (K)

[Eesti märksõnastik \(EMS\)](#)

Ajamärksõnadena käsitame ainult aastaarvudega väljendatud ajavahemikke ja sajandite numbreid. Aastaarve sisaldavad ajaloosündmuste nimed (1905.-1907. a. revolutsioon) ja sõnalised ajalooperioodid (keskaeg) paneme väljale 650.

I indikaator - tühi

II indikaator

4

[|a] märksõna

N:

648 #4 1918-1940

648 #4 13. saj.

648 #4 19. saj. lõpp

648 #4 1932-1939

655 VORMIMÄRKÕNA (K)

Teose vormi või žanri tähistav sõna.

Vaata vormimärksõnade valimit [EMSiS//](#)

I indikaator - tühi

II indikaator

4

[|a] märksõna

N:

655 #4 ajaloolised romaanid

655 #4 teatmikud

655 #4 reisijuhid

NB! Märksõnade järjekord kirjes ei pea olema tingimata väljanumbriline, vaid võib panna märksõnad loogilisse järjekorda.

LISAMÄRKÕNADE VÄLJAD

Vaata kasutatavad koodid ja kokkulepitud jaotused:

<https://docs.google.com/document/d/19KPQfe9xQoHzdaLesonx-oifw4wPh6tHrWZhHCWfaTI/edit>

MÄRKÕNASTAMISE PÕHIMÕTTED

Vt ka [Sissejuhatus märksõnastamise metoodikasse//](#).

1. Kasutame MARC21-vormingut täies ulatuses – 6XX väljad

2. Järelkoordineeritud märksõnastamine

· **eelkoordinatsioon** (märksõnad ühendatakse liitmärksõnaks märksõnastamise ajal kindlate reeglite järgi)

· **järelkoordinatsioon** (märksõnad lisatakse kirjele liitmärksõnade loendina, kombinatsioone saab moodustada otsingul)

3. Märksõnastamine ei tohi olla anonüümne – lisada 9XX väljale oma andmed.

From:

<https://www.elnet.ee/wiki/> - **wiki**

Permanent link:

https://www.elnet.ee/wiki/doku.php?id=maerksonastamine:maersonastamine_ja_liigitamine_esteris_marc_formaadis

Last update: **19.09.2024**

